

Παρακείμενος - Υπερσυντέλικος

Α' μέρος

*

Ας μελετήσουμε τον πίνακα!

Ας δούμε δυο ρήματα στην οριστική του παρακειμένου και του υπερσυντελικού

παρακείμενος	υπερσυντέλικος
τε -τόξευ- κ -α	ἐ - τε -τοξεύ- κ -ειν
τε -τόξευ- κ -ας	ἐ - τε -τοξεύ- κ -εις
τε -τόξευ- κ -ε	ἐ - τε -τοξεύ- κ -ει
τε -τοξεύ- κ -αμεν	ἐ - τε -τοξεύ- κ -εμεν
τε -τοξεύ- κ -ατε	ἐ - τε -τοξεύ- κ -ετε
τε -τοξεύ- κ -ασι (ν)	ἐ - τε -τοξεύ- κ -εσα(ν)

παρακείμενος	υπερσυντέλικος
λέ -λυ- κ -α	ἐ - λε -λύ- κ -ειν
λέ -λυ- κ -ας	ἐ - λε -λύ- κ -εις
λέ -λυ- κ -ε	ἐ - λε -λύ- κ -ει
λε -λύ- κ -αμεν	ἐ - λε -λύ- κ -εμεν
λε -λύ- κ -ατε	ἐ - λε -λύ- κ -ετε
λε -λύ- κ -ασι (ν)	ἐ - λε -λύ- κ -εσα(ν)

Τι παρατηρούμε;

Σχηματισμός οριστικής υπερσυντελικού ε.φ.

Ας αποκαλύψουμε μερικά μυστικά προτού συνεχίσουμε:

Μυστικό 1: Στον υπερσυντέλικο, ακριβώς όπως και στον παρακείμενο, έχουμε

αναδιπλασιασμό και αύξηση (ἐ)!

π.χ. **ἐ**-**τε**-τοξεύ**κειν**, **ἐ**-**λε**-λύ**κειν**.

Μυστικό 2: Στις καταλήξεις του υπερσυντελικού υπάρχει το σύμφωνο **-Κ-**

(λέγεται χρονικός χαρακτήρας), όπως ακριβώς και στον παρακείμενο.

Μυστικό 3: Στον υπερσυντέλικο χαρακτηριστικό φωνήεν στην κατάληξη είναι το -ε-.

Μυστικό 4: Στον υπερσυντέλικό όσον αφορά τον αναδιπλασιασμό ισχύουν τα ίδια πράγματα με τον παρακείμενο!

Μυστικό 5: Τα ίδια ισχύουν και στις καταλήξεις των δύο χρόνων! Γι' αυτό ας προσέξουμε λίγο περισσότερο τα εξής:

α. Ουρανικόληκτα ρήματα: Σχηματίζουν την οριστική παρακειμένου και υπερσυντελικού με μετατροπή του ουρανικού χαρακτήρα (κ,γ,χ,-ττ-) του θέματος σε -χ-, π.χ. κηρύττω → κε-κήρυχ-α → έ-κε-κηρύχ-ειν, τάττω → τέ-ταχ-α → έ-τε-τάχ-ειν.

β. Χειλικόληκτα: Σχηματίζουν την οριστική παρακειμένου και υπερσυντελικού με μετατροπή του χειλικού χαρακτήρα(π,β,φ,-πτ-) του θέματος σε -φ-, π.χ. τρίβω → τέ-τριφ-α → έ-τε-τρίφ-ειν, κόπτω → κέ-κοφ-α → έ-κε-κόφ-ειν.

γ. Οδοντικόληκτα: Σχηματίζουν την οριστική παρακειμένου και υπερσυντελικού με τον χρονικό χαρακτήρα (τ,δ,θ,-ττ-), αφού προηγουμένως αποβάλουν τον οδοντικό χαρακτήρα, π.χ. πείθω→πέ-πει-κα→έ-πε-πεί-κειν, κομίζω(=μεταφέρω)→κε-κόμι-κα→έ-κε-κομί-κειν

Μυστικό 6: Στη γλώσσα με τα ίδια υλικά φτιάχνουμε νέα πράγματα, όπως ήδη ξέρουμε! Με παλιά υλικά, ανταλλακτικά δημιουργούμε καινούργια αποτελέσματα! Και με τα λίγα ... φτιάχνουμε πολλά! Αυτό είναι το σπουδαιότερο μυστικό της γλώσσας! Θα το παρατηρήσετε αυτό εύκολα στον πίνακα που ακολουθεί.

*

*Ας δούμε δυο ρήματα στην οριστική του αορίστου,
του παρακειμένου και του υπερσυντελικού*

αόριστος	παρακείμενος	υπερσυντέλικος
έ-τόξευ-σ-α έ-τόξευ-σ-ας έ-τόξευ-σ-ε έ-τοξεύ-σ-αμεν έ-τοξεύ-σ-ατε έ-τόξευ-σ-αν	τε-τόξευ-κ-α τε-τόξευ-κ-ας τε-τόξευ-κ-ε τε-τοξεύ-κ-αμεν τε-τοξεύ-κ-ατε τε-τοξεύ-κ-σι(ν)	έ-τε-τοξεύ-κ-ειν έ-τε-τοξεύ-κ-εις έ-τε-τοξεύ-κ-ει έ-τε-τοξεύ-κ-εμεν έ-τε-τοξεύ-κ-ετε έ-τε-τοξεύ-κ-εσα(ν)

*

αόριστος	παρακείμενος	υπερσυντέλικος
έ-λυ-σ-α έ-λυ-σ-ας έ-λυ-σ-ε έ-λύ-σ-αμεν έ-λύ-σ-ατε έ-λυ-σ-αν	λέ-λυ-κ-α λέ-λυ-κ-ας λέ-λυ-κ-ε λε-λύ-κ-αμεν λε-λύ-κ-ατε λε-λύ-κ-ασι(ν)	έ-λε-λύ-κ-ειν έ-λε-λύ-κ-εις έ-λε-λύ-κ-ει έ-λε-λύ-κ-εμεν έ-λε-λύ-κ-ετε έ-λε-λύ-κ-εσα(ν)

*

Ας προσέξουμε τα συμφωνόληκτα ρήματα
στην οριστική του ενεστώτα, του μέλλοντα,
του αορίστου, του παρακειμένου και του υπερσυντελικού:

ενεστώτας	μέλλοντας	αόριστος	παρακείμενος	υπερσυντέλικος
γράφω	γράψω	ἔ-γραψα	γέ-γραφα	ἔ-γε-γράφειν
βλάπτω	βλάψω	ἔ-βλαψα	βέ-βλαφα	ἔ-βε-βλάφειν
διώκω	διώξω	ἔ-δίωξα	δε-δίωχα	ἔ-δε-διώχειν
τάττω	τάξω	ἔ-ταξα	τέ-ταχα	ἔ-τε-τάχειν
πείθω	πείσω	ἔ-πεισα	πέ-πεικα	ἔ-πε-πείκειν

Ποια μυστικά σας αποκαλύπτει αυτός ο πίνακας;
Σημειώστε πιο κάτω τις παρατηρήσεις σας!

Β' μέρος

Ασκήσεις

1. Να μεταφέρετε τους ρηματικούς τύπους στο ίδιο πρόσωπο του παρακειμένου σύμφωνα με το παράδειγμα:

ενεστώτας	υπερσυντέλικος
θεραπεύουσιν	ἔτεθεραπεύκεις
κρούεις	
διώκει	
κηρύττεις (-ττ-)	(-χ-)
πείθει	
πείθομεν	

2. Να μεταφέρετε τα ρήματα των παρακάτω φράσεων από τον ενεστώτα στον υπερσυντέλικο:

α. Σύ λύεις τὰς σπονδάς.

β. Ὁ διδάσκαλος παιδεύει τὸν μαθητήν.

γ. Ἡμεῖς θύομεν τοῖς θεοῖς.

δ. Ἡμεῖς τοξεύομεν ταύρους ἀγρίους.

ε. Οἱ ἄνθρωποι τοὺς πολεμίους διώκουσιν. _____

3. α. Θυμάστε ποιοι χρόνοι παίρνουν αύξηση;
β. Θυμάστε ποιοι χρόνοι παίρνουν αναδιπλασιασμό;
γ. Ποιος ρηματικός τύπος είναι συντομότερος, του ενεστώτα ή του παρακειμένου;
δ. Ποιος ρηματικός τύπος είναι συντομότερος, του παρατατικού ή του υπερσυντελικού;
ε. Από τους χρόνους που μάθαμε ποιοι αναφέρονται στο παρόν, ποιοι στο παρελθόν και ποιοι στο μέλλον;

Απαντήστε σε όσες παρατηρήσεις μπορείτε,
με όποια σειρά θέλετε
και στείλτε τις απαντήσεις σας στην πλατφόρμα ή στο email !
Καλή επιτυχία!
Ευχαριστώ πολύ!